

REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL SALARIO ROSA PARA EL CAMPO

TRADUCCIÓN EN OTOMÍ

RÄ HMUNTS'I MFATS'I YÄ JUÄHI

Nu rä xampate rä LETICIA MEJÍA GARCÍA, RA NZAYA MENGU M'ONDA , NGU MA NU RA MANDA RA 78 NDÄTHOT'I HÑÄNSÜMPOTE XENIHNINI GOTHO M'ONDA ; 3,15, 19 FRAXION X Y 34 DE NU RA MANDA RA JÄITHO MENGU XENIHNINI GOTHO M'ONDA; RA XENI NT'OF0 2, FRAXION II Y VI, 3 FRAXION 12, 3 FRAXION XI, 4, 5, 6, 7, 10, 11, FRAXION III Y VI, 12, FRAXION I Y II, 17 FRAXION IV Y 18 DE NU RA MANDA XENI HNINI GOTHO M'ONDA; 2 FRAXION V, 6 FRAXION XI, 8, FRAXION III, IV Y V, 9, FRAXION II, 18, 19, 20, 21 Y 26 DE UN RA HE'MI XI NTOTE NUA HA RA MANDA XENI HNINI GOTHO M'ONDA; 1, 2, 5, 7, FRAXION I, VIII, XII Y XXXIII DE NU RA MANDA XI NTOTE MBO RA SEKRETARIA RA BATHSA, NE

Nu ra Nguu Nzaya ra Organización de las Naciones Unidas (ONU), bi tsomi ra jeya 2015 ra He'mi 2030 pa nu ra Nfist'of0 Fatsitho, ge ngu di hadi ge n'a ra befi pa da faxte ya jäitho, ra ximhaji ko nzeya ra kohya pestho.

Ra Thandi ra ximhaji 17 ra 17 Objetivos ra Desarrollo Sostenible (ODS), ko 169 ya befi petsi da ote ge xi tsudi gatho no'ö bale, ne ko gatho ya jäitho petsi da fodi ra ximhaji pa hin da tson.

Ra nts'utui xi Nthoki ko gatho ya Jäitho xi ntote ra mbojo Alfredo del Mazo Maza, ge ra Nts'utui de Gatho M'onda, ge ütagihu, ko mara ya jäitho, de nu r ahoga nfeni di petsi, xogue, mahyegui, mpefi, hose , gi ote xangu, Petsi gi npefi, xi nthegue, kuti ko mara ya kusa ne hanja da boni, tsa ga faxu pa da bongu xa hño no'ö ne da ote ya me m'onda.

Ra Befi mada yote ra Desarrojo ra Mengu M'onda (PDEM) 2017-2023, ge mahyau k o ra he'mi 2030 ne ko ya ODS, xi nbädi meto ngu ra Pilar Social: Mengu Xeni M'onda ko xogue ya jäitho, togo xa Mpefi, ua Buse ua togo kuti, ma da nfatsi gatho nu ra jäi ge hinte petsi ya bojö pa da tso da petsi n'a chi tui, ne da ntote ya manda pa gatho ya jäitho mui ha n'a ra hnini, habu hinte kjatho, ngetho xa jatho xangu ya hyoya behña.

Ra da tso da fatsi ne da gohi xa hño nu ra manda nua ha ra hnini ge xa ntote ra Befi ra Mengu xa Ntsedi (EFF), ge faxa nzeya ya jäitho mui ha ra hnini habu hinte jatho ne ra nfatsi tuni tsa da uadi pa gatho ya jäi, pague gatho mu ya nfatsi da tso da faxkahu, ne ga tsohu ga otehu gatho no'ö di nehu, ne da ja nseki da mpefi nu ya jäi togo faxkahu ko nu ma derexo, di petsihu, page ya jäitho mengu ha ra hnini me m'onda da petsi n'a chi tui ya bojä, ngetgo goho ya pilare ge nfatsi: ra kuti, ya hnuni, ya ütate, ne ya nguhe di petsi ne njabu.

Ra EFF da nfatsi ko ra ODS, pa da tso da npefi'ui ra 2030 xi ntote po Programa de Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD) ne nu ra xeni nt'of0 ra manda ra nzoya Xangu befi ote ra Jäitho mui ha ra hnini, no' ä fatsi da ma gayho un ra kriteriu xi nt'of0 ngetho fatsigihu pa hin da Medi Xoyu de nu ra programa habu mui ya jäirho, ge xa ntote po no'ö Consejo de Investigación y Evaluación de la Política Social (CIEPS).

Ngethu nu ra Programa ra Desarrollo Socia ra Ntheta Roxa pa ra batha xi mahyagui ra ODS: 1. bi thegue ra hyoya, 4. hoga ütate, 5. ra behña ne ra ndo ma hyagui, 8. Hoga Befi pa da Zo da Te, NE 10. Ya xi Kjuadi nu ya kusa ge hin mi ma Hyagui; pa da boni xa hño no'ö ndi hyonhe 1.1 1.2, 4.3, 4.4, 5.1, 5.4, 8.3, 10.2 ra To'ma he'mi 2030.

Ge nu ra PDEM, ha nu rae he 1: Ma hyagui ra Behña, Xa di otehu xa hño ra befi pa ge ra behña ne ra ndo da bui mahyagitho ni xi n'a da bale nzeya; ni xi n'a da bale chutho nuna befi xi hoki ra nzaya, gatho nuna befi xa mada kuti ha nu ma ra fist'ofu pa da ote da bale ra zo xoye un ra befi ne da ote tota pa ko ya manda.

Nuna befi xa mada kuti ha nu ma ra fist'ofu pa ga zo ga pädihu gatho nu ma Derexo di petsihu ra behña ne ra ndo xa ngetho xa ni xi n'a da Bale nzeya; ni xi n'a da bale chutho, ha un ra plan, xi yote, ne handi hanja da boni, de nu ra manda, ge tuni xangu ya nfatsi pa gatho ya jäitho mui mbo ha n'a ra hnini pa ge gatho da kju ma hyaguitho.

Ko nu ra böja tuni gatho ra jäitho mui ha ra hnini pa ge gatho ya behña ne ra ya ndo da bui mahyagitho ni xi n'a da bale nzeya; ni xi n'a da bale chutho, ngetho no ya nfatsi ja petsi da zudi xa hño, gatho no'ö ra nfatsi kuti da tokabi ma hyaguitho ne da zo da bu ra zo ko no'ö tubi, hange, xin nthoki nuna befi pa da tso da ntuhni ne nu ra Nfidt'ofu xi Ntote de nu ra programa xa kuti ha ra hnini ge nfatsi ya jäitho da tsa da petsi madetho no'ä tokabi.

Ge ra nkuti mara ladu ne nu ra fokalizasio nuyü ge ra nfaxte pa mara ya nguu ya jäitho pa da zo da kuati ko mara ya ngunzaya, mengu ra hninihabu 'yopu nrhi ne habu 'youpu mbo ra nguunzaya, ne ha ra ngufädi. japu.

Ge ra EFF ge nu ra fist'ofu xi Ntote Habu kuti ne Neki ra Hyoya xi ntote un ra consejo Nacional de Ebaluación de un ra Manda Desarroyu Sosial (CONEVAL) ge ütagihu te gatho xi ntote ne te gatho bedi pa da nthoki, mbo ha nu ra hnini nuna befi bi kjuka ra ya nk'oi ra Instituto Nacional de Estadística y Geografía (INEGI), ra Consejo Nacional de Población (CONAPO) gathoyu bi nfatsi pa bi kjo nuna mata nfeni, pa gehatho nu ya prugrama ne nu ra axion xi nthoki mbo ra hnini da tso da nfatsi nu' u togo katabi. ra nfatsi ngu gatho nu ra tsi hyoya ge hinto petsi notho mbo ra hnini.

Ge bi gohi ko nu ra Encuesta Nacional de Ingresos y Gastos de los Hogares (ENIGH 2020), eno ge petsi 17 miyo 079 m'o 245 ya jäitho togo mui nua ha ra Xenihni Me M'onda, ge de nuyü 8 ya miyo 339 m'o 373 ra ndo y 8 ya miyo 739 m'o 872 ra behña. Ge ko nu ya datu xi njo ra ENIGH ne ra CONEVAL 2020, pe nupu ha ra intida habu xa yofu ge ra 8 ya miyo 342 m'o 500 ya hyoya jäitho, hange de 4 ya miyo 058 m'o 437 ge ra ndo ne 4 ya miyo 284 m'o 063 ge ra behña. Ge ko nu ya la ENIGH 2020, habu mui ra me m'onda ge xa jatho 10 ya miyo 277 m'o 607 ya jäitho ra 18 ua 59 a ya jeya, hange nupu, 4 ya miyo 950 m'o 005 (48.2%) ge ya ndo ne 5 ya miyo 327 m'o 602 (51.8%) ge ra behña. Ge un ra Munts'a jäitho ge honi ra hoga Nfeni ngu Hanja xa boni nu ra Manda ja ha ra hnini ena ge ma da zudi ra jeya 2020 da jatho de xoye 2 ya miyo 495 m'o 180 (46.9%) ra behña ra 18 ua 59 ya jeya xa jatho ndunthi ya hyoya ne 414 m'o 524 ra behña un'u petsi mahyaguitho ra jeya ge hinto petsi xa hyoya. Xta handihu ge ja nzeya ya behña tömpatobi ya ndo ja ndunthi ya behña ge petsi 18 ne 59 ya jeya, xta bädihu ge tähä ya behña ko ra 1.1% ge nu'u jäitho xa xi hyoya.

Nu ra Consejo hoña Befi ne nu ra Evaluación ra Nzaya ra Jäitho mengu ra hnini ena ge xa jatho xangu ya jäito ngu 2 ya miyo 411 ya m'o 996 ya behña ne 18 ua 59 ya jeya ge xa hyoya hinte petsi ya bojä ne hyaxtho paxi ne thumki ra nguu ngetho hinte ja ya bebi nehë 406 ya m'o 852 ya behña ka njabuthogi ra hyoya. Njabutho, 1 ya miyo 356 ya m'o 461 ya behña petsi 18 ne 59 ya jeya togo mui ko ya hyoya togo fodi ra 252 m'o 097 ngetho xa jatho nzeya hyoya behña ge hinte petsi ya bojä.

Ko nu ya befi xa njutsi ra thuhu ra Consejo de Investigación ne Xa boni xa HÑo ra Nts'utui ra Jäitho (CIEPS), ha nu ra luga xeni Hnini me M'onda xa ja n'a 1 ya miyo ne 339 m'ol 790 ya behñä ra 18 ua 59 petsi ya jeya 097 ngetho xa jatho nzeya hyoya behñä ge hinte petsi ya bojä ge mpefi mara ya befi. Nèhè, 249 ya m'o nel 618 ya behñä de 18 ne 59 ya jeya, xa jatho nzeya hyoya behñä ge hinte petsi ya bojä ne xa xi hyoya.

Ge ra CIEPS ena ge hangu thuhu xi njutsi ra ENIGH 2020 nua ha ra ximhai Mengu ra xeni hnini M'onda ngetho ja'ua 646 ya m'ol 840 ya behñä ge ka mupu ha nu ra hnini, habu mui 364 mil ya m'o 372 (56.8%) hinte petsi ya bojä ne xa xi hyoya.

Ngu xi thoki nu ra Kjutsa thuhude gatho ra Ximhai 2015 (INEGI), ra ximhai Mengu ra xeni hnini M'onda jatho 26 ya m'o 409 ya behñä petsi 18 ua 59 ya jeya ge faxte ha ra n'a ra denda. Ne ko ya base ra befi xi njutsi ra Enkuesta Naxional de Okupación y Empleo (ENOE) ra hñu zäna ra jeya 2021 ka nu ra luga mengu ya me monda 14 ya m'o 902 ya behñä ge pestho mahyeguitho ya jeya, ko n'año un ra sirkustasia, bi nkoti ra denda mi petsingetho hin mi mpo ua hin mi tsoho ra jäi da ntai ngetho njapu bi nkoti pa ya hi nda mpo nu ra kosa.

Ge, ko no'ö mi ma xa mi eno ge mada nthege ra hyoya behñä ge petsi 18 ne 59 ya jeya ge honda mi butho mbo ra nguu mi paxitho, ge un'u hinte mi tähä ra bojö, ne habu mui ngu ha ra hyoya hninihabu mpefi ne ote ra ya thokä'ye nua ha ra Xehni hnini me M'onda, ne ka mukua nua ra hai Me M'onda, ge ka bi ntote ra Prugrama ra Desarroyo Soxial Salario Roxa pa ra Batha, njabutho mahñeui ko mara ya ngunfeni ODS: 1. xi Kjuadi ra hyoya behñä, 2. Hñotho ya Tuhu, 4. ra Hoga Nfädi, 5. Ra behñä ne ra Ndo mahyagytho, 8. Trabajo Ra Befi ne ra Ntethobefi xa ntähä ra Bojä ne 10. Chutho nu ra Desigualda; tso da ote ra befi 1.1, 1.2, 4.3, 4.4, 5.1, 5.4, 8.3, y 10.2 ra Nfist'ofu 2030. Gatho nuna bede ma da nfatsi da zo da te xa hño nu ra befi ntote ya jäitho me ra hnini xi hyoya xa da zo da fatsi da te nu'u ya Prugrama Soxial ra Salario Roxa pa ra Batha, ge bi thoki a ma da ntote ra ra'yo befi de Ge nunä da thoki nu'a rä pa rä 09 rä zänä rä agosto ne rä jeya rä 2020, ge njabu bi thandi ne bi thoki ha rä hmuntsi ga buëfi juähi, ge njabu bi hmä ne bi thoki Nu ra Reglas ra Operación, ha nu ya bi thoki ha rä t'ofu rä tsuṭbi nzaya ge njabu bi thoki ne hüxä ha rä hmanda ga 26 ge njabu hmä ha nunä hmända de nte ne ndängi yä hmuntsi ga jä'i, ge ya xa bede, ya xa thandi hängu rä bojä pa da t'uni nunä mfatsi, ge petsi da hmä ne da fädi ge nubu ja rä bojä, ja yä mfatsi, geä njabu xa thandi.

Nu rä hmunts'i rä reṭa bi thoki ge bi muntsi ne bi thandi un befi rä mfaste mfatsi ga nte ge rä thuhü rä saario Rosa rä befi ha mbonhi yä juähi ge bi thoki rä kuṭa par ä zänä rä diciembre rä jeya rä 2022, ge bi nja rä kohi ne bi tofo ha rä SECAMPOSRPC/EXT10/002/2022 ge bi njabu, bi nhegi bi ntote ko ya botö ya jäi, nehè bi ntsoni nu ra Reglas ra Operación, ra Prugrama ra desarroyo Soxial Salario Roxa ra Batha.

Ngetho mi ma un ra he'mi ra bede 21100012030000S/RO-045/2022 ra pania rä pa rä 09 ne rä zänä rä 2022, la Direxión General ra Bienestar Soxial Fortaleximimiento Familiar, ngu bi ma nu ra atikulo 23 de nu ra he'mi Reglamento de ra Manda de Desarroyoo Soxial ra Xeni Hnini me M'onda, bi nthoge da tso da tsoni nu ra Nreglas ra Operación.

Ge ra pania nu rä pa rä zänä rä disiembre 2022, la komixión Estatal ra Mejora Regulatoria, ngu xi ntofo pa da zo da hño ra Manda pa da gohi xa hño ra Mehora Regulatoria ra xeni Hnini Mengu M'onda ne nu ra Tähni ne un ra befi Manda, mi ntote ne bi yentsi ra diktame pa bi ntsoni un ra

Regla ra Operaxion. Bi thoki ne bi tofo nuya ya kohi pa da tudi ne da fädi to ne da hyandi nuya hmuntsa kohi hmängua ha nunä thutsi befi, nu müi jati:

RA NTOTA BEFI XI NTHOKI RA SEKRETARIA RA BATHA, NGETHO XA YENTSI RA MPONI RA REGLAS DE OPERAXIÓN RA PRUGRAMA RA RA DESARRUYO SOXIAL RA SALARIO ROXA RA BATHA. PA DA ZO DA HÑO NGU TEMI:

GE BI YOPA THOKI REGLA RA OPERAXIÓN DE NU RA PRUGRAMA RA DESARROYU SOXIAL SALARIO ROXA PA RA BATHA

1. Gatho nu ra dixpoxion

1.1 Ra hño ntote ra Prugrama

Ra Prugrama ra desarruyo Soxial ra Salariu Roxa pa ra Batha, nuna munts'a betsi petsi da foxte gatho ya behñä togö katabi ra bojö ne pa gatho no'ö hinte petsi ngu ra nxutsi petsi ra 18 ne 59 ya jeya que un'ä müu nua ha ra Xeni hnini me M'onda to'ä ra hyoya, ge honda mpefi ha ra nguu ne hinte tähä ra bojä mara ya ladu, da nfatsi ya jäitho togo müi ha ra hyoya hnini ua togö mpefi nua ha Xeni hnini ra me M'onda, ngetho ratsi ra bojä, ge da kapasita ra desarruyo ra jäitho, ra befi ha ra desarruyo ra hnini, ne mara ya befi pa da ütira thokäy, ha nuä rä za.

2. Derexo soxial togo fatsi ra,

Befi ne nu ra diskriminaxión.

3. Ra hogä noya,

Pa nu ra hño ntofo de nu ra Regla ra Operaxión, di pädi ngu ena po ra:

Ge da hmä ge bi thandi nunä hemi: nunä rä hemi bi thoki ne njabu ge bi thäni ne bi tumbi to ne da hñäni rä mfatsi.

Ra befi xi nthoki ha ra hnini: to'ä xi ntote pa da zo da hogi nuna befi di honihü ge xa ntote ra muntsa jäitho, ya ge ko nuna befi xa ma da nfaxkagihü gatho no'ö di honihü t'ot'a pa nu ra nfatsi di hyonhü gatho ra hnini, pa ga tso ga buhü xa hno ne hinto da katagihü, pa ga probechahü xa hñono di pesu.

Togö xa nfaxte: meto tuni ra nfatsi gatho ra behñä togo kati ge uni ra Prugrama de ra Desarruyo Soxial Salario Roxa pa ra I Batha.

Ntüntui: ra nguu fädi, nguu bädi ge da zipi da bädi, ra oda jäitho ua mara ya mefi xi nja ne da ö mbo ra prugrama pa da tso da nfatsi ra ntsedi ne no'ö pädi da ote nu'ü to'ä katuabi da ntuni, ge njabu da ratsi habu feni da tun ne da zoni.

To'ä katui: nu ra manda no'ä bedi da ntotete pa da hño nu ra derexo, xin nt'ofu ha un ra xeni'yofu 36 de nu ra Xoye Manda ra Desarroyo Soxial, xa da bädi: ütate, nzeki, da bui xa hño, ya nguu ne ha nu ra luga, ra serbixio, n era hñuni.

Da nyunga na rä ntoti ga hemi habu da nte ndängi yä hnini: ne ge da njabu, ge xa thogi ga ngepu, habu ge da hyoki ne da huxpu befi nuya da hyoki.

CIEPS: ra consejo ra Inbestigaxión ne Ebaluaxión ra Polítika Soxial.

Ra nzaya Munts'a jäitho: ra Komite ra Admixión ne Seguimiento ra Prugrama ra Desarroyo Soxial ra Salario Roxa pa ra Batha, to da yote na ngu na ge hyandi te da yote ha gatho nuya kofi ge nuya ha yä thuxkua ga hmuntsi mfatsi.

Thokäye: ge ütagihu hanja ga hokihu ua nu ra jäi xin ntunihanja da nfatsi ra Prugrama ra Desarroyo Soxial ra Salario Roxa pa ra Batha da ñuxa ya nfädi, ra hoga ote pa da zo da jutsi n'a ra denda nubü ne da hoki pa da tsa da tähä n'a ra bexo ngetho n'andi kati ge hinte ja te da gasta hamü honi.

Njutsa thuhu he'mi; ra istrumentu tekniku, ge pädi gatho ya jäitho, ge xa thoki ya njabu habü xi nt'ofu ya thuhu ne ya müi ra ya jäitho, de nu ra ngnzaya , ge xi di nt'fo ra mengu ne ra müi, ne te katui ra jäitho, te ma da todi, da mafi nu te hindi gustabi, petsi da uni xoge ya datu nu to'i tota jäitho, petsi da uni ra thuhu ne petsi da nt'ünt'i'ye, ngu ma da todi, ra ngunzaya.

Luga ra ngunzaya: Nguu manda ra Nzaya ra Desarroyo Rural ngu ena nu ra Koordinaxión ra Ngunzaya mengu ra Rehyon, too da hyandi ne da jamasu da nja ne mpefi xa hño rä hmuntsi ga mfatsi ha rä nte ga jäi ha yä juähi.

Manda: ra Ntsüt'ui ra Desarroyo Soxial ra Mengu Monda.

Toma he'mi: gatho nu ra thuhu xa njutsi ngu da bu ira zo gatho no'ö xi ntodi pa da büi xa hño un ra regla xi nte nu ra Prugrama ra Desarroyo Soxial ra Salario Roxa pa ra Batha, hin xi nfatsi xa hño ngu debe da nfaxte, ngetho ena ge hä'ä bi nkumple ra meta ngu mi debe ge bi kati bi hexa xangu ya gana pa da tso da bon ira zo ngu di nehü.

Hyoya hnini: gatho un ya hnini ge hin mi zote ra 2,500 ya jäitho ha mi müpü.

Hnini: gatho nu ya luga xi nt'ofu ha ra fisto'hemi ngu nu ya tähnini habü jatho nzeya ya ngu.

Habu da nyudi te ma bojä tähä ha di mpefi ngu hne: nu rä hemi di hutsi ngu hne, ge da nyuni ne da hyandi to handi, ge habü di hütsi ge mängä majuäni, ha hinte ma bojä. Häni ne hinte ma bojä tähä.

Hanja da npunta: petsi da konose xa hño ra luga habü ma da ma da npunta ua togo mada nfotsi ngu nu ra Prugrama ra Desarroyo Soxial ra Salario Roxa pa ra Batha.

Padrun de ya jäitho togo xa tuni ra nfatsi: gatho nu ya jäitho togo xa nfaxte, ge nu xa ntiende ra Prugrama ra Desarroyo Soxial ra Salario Roxa pa ra Batha.

Hyoya: nua ha ra ximhai xa jatho nzeya ya hyoya ngetho hin te jatho te ga tsihü ua ra luga habü ga mpefihu pa ga tsa ha tähü n'a chi miti ra bexo nuua xa xi hñembi ntse di ngetho xa jatho xangu ya hyoya otho ya hme ua te ga tsihü nandi ni xi di ñunihu ngetho hinte ja.

Prugrama: ra Desarroyo Soxial ra Salario Roxa pa ra Batha.

Prugrama ra Desarrojo Soxial: nuna xa mada nfatsi gatho un ya jäitho ge hinte petsi te da zi ge ma da unbi n'a chi tui ya bojä pa da petsi te da zi ne da tsa da nfatsi n'a chi tuki, ngu monda nu ya nguza'nfatsi ne no'ö te tuni, ge njapi da thoki ngu xa hmä.

Ra Regla ra Operaxion. Ra Regla ra Operaxion, ra regla ra Operaxion ra Prugrama ra Desarrojo Soxial ra Salario Roxa pa ra Batha.

Togo todi: pa gatho ya behñä togo npunta, petsi da t'omi nubu hä'ä da nselexiona pa da ntumbi ra nfatsi ra Prugrama.

Nu rä hemi ga ntofo ntadi mfatsi: na rä hemi habu sti nyuni ne sti oti rä hmuntsi mfatsi ge ehë yä hmända, ne habu di hütsi ge ne nhñäni rä mfatsi ne da nyobu thoho da bädi ma rä yä mfädi ha nunä hmuntsi mfatsi.

Na rä hemi habu di hütsi ge ne rä mfatsi ga mfädi da mpefise: nu rä thandi ga thoki ge xa nyuni ne xan hyandi nunä hmuntsi, pa to no da nyobu ne hñäntho rä mfatso da yadi nuä rä hemi pa nyobu thoho ne da yote gatho nuu yä befi feni da nja ha mfatsi tuni.

Rä ntadi ga nthuxa hemi habu da yofo ne da bädi da mede xa hño rä bojä ne da hyandi de te da yote: nu rä feni ga ntofo rä hemi ge xa thoki ne mängä yä hmända ga kohi, to da hñäni rä mfatsi ha ne da mä ge nä hñänthoho rä mfatsi häni, ha njabu da fädi te ote ne ge beni da hyoki nä rä befisehe.

Ra befi ha ra nguu: xa jatho xangu ya jäitho togo petsi ya tu, ge hinte petsi ya dada ge hin to tumbi ra nfatsi hëhë jatho ya däta jäi hingi tsa da 'yo, to'ö mpaxi, ua togo thünka ya nguu, togo tai ne hoki ya hñuni, ngu ra nfadi de gatho nu ya kosa bui mbo ya nguu.

Nthogi: gatho nu ya bojö xa ntuni nu' u ya jäitho ua ya behñä xi mputa ne bi bonga ya thuhu pa bi nthogi.

4. Obhetibu.

Pa da tso de te ra nfatsi pa gatho nu ya behñä petsi 18 uaa 59 ya jeya ge mukua ha ra xeni Hnini me M'onda, togo petsi xangu ya hyoya ua hinte petsi te da zi, gatho un ya behñä ge mpefi ha ra nguu, ne hingi xi tuni mara ya nfatsi, ge tobe mui ha ra hyoya hnini ua pa gatho nu ya jäitho togo hoki n'a ra thokäye nua ha ra xeni hnini Mengu M'onda, ge ka foti ua thogi ya bojä ha ra chu he'mi xi tumbi ya nzoya, xa mprepara xangu pa da tsa da nchala xangu, pa ge ya jäitho da tsa da tetho t'ot'a pa, ndunthi ya befi pa gatho nu ya hnini togo ote ra thokäye, ne ha za da njabu nuya thandi ga kohi.

5, Gotho ya ximhai

5.1 Gatho ya jäitho ua ya behñä

Mui ha ra ximhai ge petsi 18 ua 59 ya jeya Me M'onda.

5.2 Ya Behñän mui ha ra Hnini ge petsi 18 ne 59 ya jeya ge mui nuna ha ra Xeni hnini me Monda he hinto petsi te da zi.

5.3 Ya Behñän petsi obhetibu mui ha ra Hnini ge petsi 18 ne 59 ya jeya ge mui nuna ha ra Xeni hnini me Monda he hinto petsi te da zi, togo mpefi ha ra nguu, no'ö hinte tumbi ya nfatsi, togo mui ha ra hyoya hnini ge honda ote ya thokäye nua ha ra Xeni hnini me Monda.

6. Kubertura

Ra Prugrama da tso da nkomi, ra 125 ya tähnini ra Xeni hnini me Monda, ge xa nfatsitho gatho ya hnini pa da boni ra zo nguu manda ya xenint'ofu nguu manda un ra ts'utui 6 ne 12 ra Manda ra Desarruyo Soxial Xeni hnini me Monda.

7. Anfatsi

7.1 Naño nfatsi

7.1.1 Xangu ya bojö Thogi ha ra chutho he'mi, ge honda petsi rato pa, nguu ena ra nfatsanguu, ko gatho un ra nfaxte tuni pa ne rä ntuni ga nxoge rä bojä.

7.1.2 Togo mpefi

a) Ya ütate pa ge da zo da mpefo ya jäitho xa hyoya.

b) Ya ra'yo befi da ntote pa ga tsa ga mpefihu xa hño ya thokäye, ko gatho nu ya bojö, xi zoho ua xa tun ira munts'a nguu to'ö faxte.

c) Ko ya nseki de nu ya nts'utui jäitho togo nfatsi ya jäi, pa da bädi nu' u ya derexo petsi, ne da tso da foti ya he'mi pa da tsa da tubabi ya nfatsi.

d) Ko ya nseki de nu ya nts'utui jäitho togo nfatsi ya jäi pa da za da bui xa hño ya nfeni, ne pa da tsa da tubabi ya nfatsi.

e) Ko ya nseki de nu ya nts'utui jäitho togo usa un ya ngute, pa da tsa da tubabi ya nfatsi: ne

f) Ko ya nseki de nu ya nts'utui jäitho togo da petsi ya hogä nfädi, pa di nfatsitho.

Ha nu ya tofo rä c), rä d), rä e) ne f) habu hütsi to da hñäni rä mfatsi da yadi rä mfatsi ha yo yä befi da nyuni nuu ge njabu hmä ha rä hmända njabu.

7.2 Gatho ya nfatsi Xoye ya bojä xi njuta xangu nguu ya \$2,400.00 (yoho m'o goho nthrbe ya bexo 00/100 M.N.) tota n'a, xi tumbabi kasi sta rato bes ngetho xi mehni gatho un ya bojä ngetho bi zoho n'a akuertu pa bi tuni ne da tuni nxoge nu rä thandi ga bojä.

Gatho nu ya nfatsi hindi mada kubra ni xi n'a bexo netgo xoye un ya nfatsi xi mehni ya Nts'utui ra Xeni hnini me Monda, ko nu ra Sekretaria ra Batha, ge hingi petsi da güti ni xi n'a bexo togo da ntuni, ya ko gatho ko nu ya exepxion de un ya bojö hñämbi ya ngunthet'i ua ya kuënta.

7.3 Habu ehë ra Nfatsi gatho un ya bojö xi ntuni nu ra Prugrama ehpu mengu ma tähnini mengu manda, gatho nu ya böjo xi nkuü ua xa tuni ha ma hninihu habu di buhu x ama da nfaxte ya hyoya jäi, togo bi foti ya chu he'mi, gatho nuya xa hyandi ne xa thuxkua ge huxpu ha rä hmuntsi ga thandi ne pede rä bojä ge ya thuxkua, ha ya thandi ga koho ha nunä befi.

8. Ya mekabefi petsi ra turnu.

8.1 Nfatsa behñä

8.1.1 Te datu topabi pa da gohi

a) Petsi da mui nua Monda:

b) Petsi da petsi 18 ne 59 ya jeya:

c) hinte da petsi te da zi da nhyoya:

d) Petsi da mpefi mbo ra nguu ne hinte da mpefi mara luga habu ta tun ira bojö:

e) Da uni n'a nk'oi ra tulo he'mi ha ehë ra ra'yo datu ha xa kuati ra hmi, ra Klabe Únika de Registro ra Población (CURP) ne habu mui ra Xeni hnini me Monda da üti ra orihinal. pe nubu hinte hä ra tulo he'mi ra CURP ra mengu togo honi, petsi da uni n'a nk'oi ra CURP ne ra mengu togo honi, nëhë petsi da uni ra (hemi ra tsibi) ra ñasgu, dehe, predial, kable, etc. petsi da bui xa hño habu hin xa thogi ra zänä hanu bi tumbabi ua bi kjuki nëhë ka da uni n'a he'mi xi ntuni ra nza ya ua ra hnini habu mui, nubu hinte petsi gatho nu ya hemi topabi;

f) petsi da mui ha ra hyoya hnini ne petsi da mpefi na thokäye.

g) Xoye ya behña xi nfatsi petsi da mödi da mutho tobe ko nu ra Prugrama ngetho hamu ya xa juadi xi ntuni ra nfatsi ra bojö, ngu ena nu ya ngufatsi ya hyoya jäitho togo katabi da tuni nxoge ne hinte petsi te da zi, petsi ge da n'yuni:

1. Ra ntofo hemi habu ma ra thuhu ge ka xa yofo ra thuhu.

2. Petsi da üni n'a hemi habu ma ge xa gustabi da mpefi mbo ra hnini, ge da nyudi bu sti hyoki, nepbu da mä ne da nyudi te mä bojä bi gu ge njabu xa thandi ne thutsi

3. Petsi da üti n'a hemi habu xi nt'ot'i ge ya xa bädi da mpefi no'ä ya kusa ne da ntote, da tuäbi hanjapi da mpefi, mbo ra hnini ua mara ya luga habu ja ya befi ge pädi da ote:

h) Pa gatho ya behña xa nfatsi, petsi da mödi da mutho tobe ko nu ra Prugrama, da üti n'a hemi habu xi nt'ot'i ge ya xa bädi da mpefi mbo ya hnini ne ya xa nfaxte mara ya jäitho mui mbo ra hnini, ge xi mpefiui , ge petsi da uni:

1. Ra ntofo hemi habu ma ra thuhu ge ya xa mpefi ne ya pÄdi da ote mara ya befi ngu ra thokäye: (rä müdi ga thandi).

i) Petsi da mui ha n'a ra hemi ra normativa.

j) Ya datu de ya thuhu xa njo de nu ya behña.

Petsi da nträta ngu ena Ua ngu xa 'yofo ra Manda ra Protexión ra ya Datu Personales en Posexión de Sujetu Obligados ra Xeni hnini me Monda ne ra Tähnini, ua mara ya kusa xa ntote ha ra materia.

8.1.1.1 Togo xi nguanta da mui ha nu ra prugrama ya behña togo tuni ya nfatsi da tsa da kohi mbo nu' u ya Prugrama nubu ha xa nkumple ngu ma ra 8.1.1, fraxion g) ne h) ha nubu hinä rä i), ma da tuni ra pania ngu ena ha un ra mata he'mi petsi da t'omi ngu ena un r ahoga bede ra 8.1.7 de nu ra befi xi nthoki Reglas ra Operaxión.

8.1.2 kriteriu xi nthoki meto ena ge ra hyoya behña da ntuni meto ra nfatsi ngetho xi nt'ofu ya thuhu ha ra Prugrama gatho nuu xa tofo:

a) Petsi da hä n'a ra he'mi xa tuni ko ra nzaya habu xi 'yofo ra datu ge ena ge ya pädi da mpefi;

b) Togo xa hñeni ne hin xa hñäki xa hño ge xi hñentho;

c) Togo xi ueti ra dähme;

d) To'ä mutho ha ra ximhaj;

e) To'ä fadi ya t'u ne ya nxutsi ge hin xa kumle ra jeya tobe xa chulotho de nu ya hyoya behña ge hingi poni ha ra nguu;ne

f) N'o'ö ma n'a petsi da mpefi xa hño r ahoga 'yofo xi ote. Nu yä behña hindi petsi rä botse da thuhü habu xa hmx ha ge nehë kubu ne häni rä mfatsi da zipi da hyandi rä tsuti ge da hyando te ote ha nubu majuäni nuä mä ngu hmängua.

8.1.3 Ra naño he'mi xi 'Yofo nua gatho ya hyoya behña togo ne da kuti ha ra Prugrama , petsi da yote no'ö si nsipabi petsi de yotese, ge te da za da tote ge ngu nuä xa hmä ha yä bede yä 8.1.3.1 ne

8.1.3.2, pe meto ma da handi nubu hinte ja ya njuxa thuhu ha tomi ua hinte kumpla no'ö tobpabi ngu xi ntote ne petsi da hoki pa da tsa da gohi no te ma da yote: Ha to ne da hñänthoho rä mfatsi

da yopa hyoka yä hēmi manaki, habu da yoti ge nda hñānthoho rä mfatsi ngu hmä ne ehē ha rä nthuxa thuhü rä bedē rä 8.1.3.2 ha nuya thandi ga kōhi.

8.1.3.1 Da ntote ko ra Internet

Gatho ya hēmi pa da tso da foti meto pētsi da yote ra registru ha un ra luga ha nt'fo ge ra Sekretaría ral kampu, pētsi da hä xoye nu ya hē'mi tobpabi nu ra Reglas ra Operaxión, ne ngu ma ra ha nu ra mata ntofo Hē'mi xi ntote.

N'a bes ge nu ra stansi ehekutura da handi ne da hēgi nu xi ntopi ne xa nt'ofō gatho nu ya datu ya hyoya behñä; ya hamu xa handi xoye un ha nubu da thogi ngunzaya, ma da boni n'a ra folio, ge ko nuna bedē ma da kutu pa da tsa da nt'ofō xoye ya dato xi topi, ge du peui.

Ra hē'mi xi thoki hingi ma da guti ni xi n'a bexo ngetho tobe hingi demustra ge ya bui ka nu ra Prugrama.

8.1.3.2 Ha nu ra Mudulo

Nu ra hyoya behñä, ne to da hñāni rä mfatsi ka ma da ma ha nu ra luga pa da ntsa da ote ra rehistru, ne nuu ma rä no'ō manda un ra nguzaya, pētsi da hatsi gatho nu ya hē'mi xa ntopabi ra Reglas ra Operaxión, ne da ntote ngu ena ha un ra mata fistofō Mata hē'mi.

Pa gatho nu ya hyoya behñä ge xi hñeni ne hin da tsa da ma da yote ra hē'mi honse, pētsi da ma mara jäitho, xi dötō ko n'a ra nfistohē'mi habu pētsi da ma ua da uni, nseki da yote nehe da haxa n'a hēmi xi tuni ha ra nguote, ya ge nubu hinda hatsi gatho no'ō tobpabi hi da tso da yote nu ra rehistru ge manda tote.

N'a bes ge nu ra stansi ehekutura da handi ne da hēgi nu xi ntopi ne xa nt'ofō gatho nu ya datu ya hyoya behñä; ya hamu xa handi xoye un ya datu xa ntopi ngunzaya, ma da boni n'a ra folio, ge ko nuna bedē ma da kutu pa da tsa da nt'ofō xoye ya dato xi topi.

Ra hē'mi xi thoki hingi ma da guti ni xi n'a bexo ngetho tobe hingi demustra ge ya bui Prugrama.

8.1.4 Hogä hē'mi

- a) Hē'mi habu pa ra thuhu;
- b) N'a hē'mi habu ena ge hingi mpefi mana ladu ge hingi tähä ya bojö;
- c) Ra hē'mi habu ma ge tobe hin xa tumbi;
- d) Pētsi da hä n'a nfistofō hē'mi habu xi nt'ofō ra thuhu ha un ra programa, pa nu ra hyoya behñä togo ne da mupu;
- e) Pētsi da bui n'a hēmi habu da ena ge hä'ä ma da mpefi ha ra hnini;
- f) Da nja n'a nfistohēmi de gatho no'ä xi mefi ha ra hnini;
- g) Pētsi da hä n'a nfistofō hē'mi habu xi nt'ofō ra befi ngu (rä muđi ga thandi);ne
- h) da tofo na rä hēmi ge habu da hmä di tadi rä mfatsi ge da nja rä bedē ga thandi rä mfeni ga febi (nu rä nyoho ga thandi);
- i) Ha nu ma rä da nkeni ne
- j) Los demás que determine la instancia normativa.

8.1.5 Ra munts'a jäitho ra padrun de nu ya hyoya behñä ra stansia ehekutora ma da thūki ne mada ote ma n'a rayo padrun habu da nehki n'a rayo befi xi nthoki ngu xa ntote ne x amo ra xenintofō ra 92 fraxión XIV, lētra p) de nu ra Manda ra Transparenxia ne Axeso a la Información Pública ra Mengu Mondā ne

Ra Tähnini, ne nu ra Liniamientu ne Kriterion pa da tsa da ntote ya Rayo befi ha nu ra Padron page ya Hyoya Behñä to'ä katabi ra nfatsi ne d tsa da hño nu ra Padrun pagatho un ya Jäitho togo kati

ra bojä ge tumbabi nu ra Prugrama ra Axiones ra Desarroyo Soxial ra Ntsutui ra Mengu Monda da jatho, nhabu no, mara ya befi xi njatho.

8.1.6 Derexo ra hyoya behña

- a) Da tsami gatho nu ya nfatsi ne xoye nu ya kosa tun ira Prugrama;
- b) Petsi da nja yoho ya fistohe'mi de un ya hyoya jäitho;
- c) Petsi da nja ra tek'ei, gatho di mahyegitho ko un ra derexo de petsihu gatho ne;
- d) No'ö mara da ntote ra stansia nurmatiba.

8.1.7 Ra befi da ote ra hyoya nfatsi

- a) Da petsi ra nguu nua ha ra Mengu Monda,
- b) Petsi da uni xa hño gatho nu ya befi xi ntote pa da za da boni xa hño ne hamu da ntodi;
- c) Pa gatho nu ya hyoya behña ge tobe muji mbo ha nu ra Prugrama, togo ote ya hoga befi ha ra hnini, ngu xa monda un ya nguzaya ko nu ra stansia ehekutora.
- d) Petsi da nkursa ha nu ra ütate ge da nte muj xä hño yä jäi
- e) Hamu hin da tsoho petsi da yofo ne da mafi ua da xipi ra nzaya ge nu bi mehni hin bi tsoho;
- f) Ra instanxia ehekutora petsi da xipi ra hyoya behña nubu ja mara ya nfatsi ua mara ya Prugrama ra Desarroyo Soxial Federal, estatal ua Tähnini ge da nfaxte;
- g) Pa nu ra kasu nu ra hyoya nfatsi, petsi da ma ge tobe ne da muji mbo ra prugrama ge hingi ne da boni, nehë xi nxadi ra ngu'ütate pa da zo da mpefi mbo ra hnini, petsi da hñötsi ra nfistohe'mi pa da tsa da ofo ra thuhu ne ka da üti ge ka xa tuda ra thuhu ne (da nja rä müdi) ra thokäye, hange ra prugrama
- h) To ne da mä ne da hñenä ne da hñäntho rä mfatsi ha ne xa yuti da bädi hanjapi da mpefi yä mefi, ha njabu da bädi ma rä mfädi habu thoni da te rä befi ne da ndängi ge nehë da beni ge da thä rä bojä ne mefa da nyuni rä befi ne da matsi to ne da mpefi nehë gatho nuya ehë a ya thandi ga kohi (ha nu rä nyoho ga kohi) ha nubu sti yote gatho nuya da za da nyobu thoho ha nunä hmuntsi ga mfatsi.
- i) Da nyudi nuä rä hemi di hütsi ge ne da nyobu hoho ha rä nunä hmuntsi mfatsi pe ge petsi di petsi gatho nuä tadi ngu mängä ha rä a), rä c) ne rä d) ha rä bede ga kohi rä 8.1.1 ne

8.1.8 Ma da ja ya jäitho tgo ma da ma te ga tsa otehu.

Ra kausa ngetho hi bi mpefi ua hin ntote ra hyoya nfatsi

- a) Hamu hin xi ntote ko ra befi no'ö manda ra nguu nfatsi ua nu ena ra nsisu, a), b), c), d), rä e), f), g), rä h), rä i), rä j) nu ra bede 8.1.7 xi nthoki ne xi ma ra Reglas de Operación;
- b) Hingi ma gi mase gi hä ra nfatsi mada ta'i, petsi da ta'i n'a he'mi habu xi rai nseki;
- c) Petsi da nja ra mafi ra proselitismu ko nu ra nfatsi tuni ra Prugrama da ma da nfatsi ra ya jäitho nubu ne da te ha un ra befi habu 'yo, ngetho ja ra ya munts'a jäitho; ne
- d) ngu ra nts'utui ge tuni ra nfatsi ha un ra ngunzaya.

8.1.9 Da nkastiga ya hyoya behña

8.1.9.1 Hamu da mai n'a chi rato

- a) Nubu hingi buji xa hño gatho ra he'mi ra hyoya behña, hin da tumbi ra nfatsihoni petsi da tomi sta da hogi ra he'mi, ne njabu da tsa da tunbabi gatho nu ya nfatsi tuni ra nzaya;
- b) Jatho mara ya Prugrama ra Desarroyo Soxial Federal, Xeni hnini ua Tähnini to'ö tuni ya nfatsi ne ya bojä pa da tsa da nfaxte ya jäitho; ne
- c) Ngu ra nts'utui ge tuni ra nfatsi ha un ra ngunzaya.

8.1.9.2 Ha da gäi nu ra Prugrama

- a) P_et_si hin da uni ya tsotho datu hamu da ku_ti mbo ra Prugrama p_et_si da bu_ji xa hño pa da zo da nfatsi;
- b) Da ma da mu_ji man'a ra'yo Xehni hnini nua Monda ya hin'a;
- c) Da boni honse;
- d) Hamu da du;
- e) Thogi, mpo, mihpi, poni, ua da tsoni ne hin da ntrega xa hño ngu topabi da poni ya datu ne da tsoni;
- f) Hin da ma nub_u hin da nsi'i ua nub_u hin xa mrhna'i nu ra mata noya no tuni ra nzaya ehekutora.
- g) P_et_si gi o_te ya akto ra proselitismu ko ra nfatsi tuni nu ra Prugrama pa togo ne da gohi ua ne da ku_ti mbo ha n'a ra ngunzaya, ne da mpe_fi ko ra nts'utu_i, honse xa da ku_ti;
- h) Jatho togo tunbi mara ya nfatsi de nu Prugrama ra Desarroyo Soxial Federal, Xeni hnini ua Tähnini to'ö tuni ya nfatsi ne ya bojä pa da tsa da nfaxte ya jäitho ko ra stansia nurmatiba;
- i) No nuä hinda thogi ua nub_u hin xa tha'i gi bädi ge da nte nxoge yä jäi;
- j) to hind nyudi rä ntadi ge ne nyobu ha rä hmuntsi ge rä kohi ge gatho nja ge njabu xa hmä ne xa thuxkua;;
- k) P a gatho un ya hyoya nfatsi behñä, togo tobe ne da mu_ji da mpe_fi mbo ra Prugrama, ne xi nxadi ndunthi pa bi bädi bi mpe_fi ne ya da tsa da ku_ti da o_te ma ra ya kusa mbo ha ra hnini ngetho ya xa bädi ya hingi p_et_si da uni ra nfisto he'mi ngetho ya pädi da mpe_fi ne da 'yote nzeya ya nthokäye, p_et_si da bädi ge hingi ma da ma hamu da mati ra stansia ehekutora, hamu hin da demustra n'a tsukua:
ne
- l) Ra stansia ngu ra nts'utu_i ge tuni ra nfatsi ha nu ra ngunzaya. (rä mu_di ga thandi);
- m) to da hñanga rä mfatsi ne to mä ge ne da nyobu da hñanga nunä mfatsi häni da nyudi ge mpe_fi ne hando te di yote da te rä hnini ha ge ne sti hoki nu (rä mu_di ga kohi) ge nub_u da nyudi da nä rä hemi habu da nyudi rä (nyoho g kohi) ge xa bädi ne xa hyandi da hyoki nä rä be_fi habu da hyandi da mede ne da su rä bojä;
- n) Ha nub_u hinda uati da bädi nunä mfädi tumbi ge da nyuda xa bädi da hyoka rä be_fise ge njabu rä tsu_tbi ne rä mehni ga nzaya da hyandi geä njabu ngu hmangua ha nunä hemi huxku
- o) Ra stansia nurmativa ma da fatsi da hoki nu ra he'mi pa da tso da ntote ne da tumba ra gäi de ha nu ra Prugrama.

8.1.10 No'ö tokabi ra hyoya nfatsi behñä

- a) p_et_si da ma da nxadi pa dge rä thandi nxoge yä jäi
- b) P_et_si da ma da mpe_fi ha ra hnini hamu da monda ua da pehni;
- c) P_et_si da ma da mpe_fi ha ra hnini hamu da monda ua da pehni ge da tumbäi rä nsu da tsa da o_te da hoki ra thokäye;
- d) Ra stansia ngu ra nts'utu_i ge tuni ra nfatsi ha nu ra ngunzaya.

8.2 Ra dango ra hyoya nfatsi behñä

Ar dango ra hyoya nfatsi chu da tsa da ntote hamu da uadi da nxadi, hamu ya da ntuni ra bojä honi, ya da tso da mpe_fi ha ra hnini, da tsa da o_te ra stansia ngu ra nts'utu_i ge tuni ra nfatsi ha nu ra ngunzaya r ahoga be_fi xa ntote ne xa monda pa da tsa da tetho ra thokäye.

9. Togo hoki ne mpe_fi

9.1 Ra stansia nurmatiba

Ne Ra Muntsa jitho un'u hñätsi ra Prugrama pa da tsa da uni ra Regla kati pa da tsa da 'yo xa xi hño ne ha da boni ra za.

9.2 Stansia ehekutora

Ra Ngungzaya General ra Desarruyo ra hyoya Hnini, ra Sekretaría ra Batha ge xa nkarga pa ge njabu da thokä rä befi za ra Prugrama.

9.3 ra Komite ra Admixon ne xi Teni

9.3.1. Gatho

Ra komite xa bui gatho ra jäitho ngu;

a) Ngungzaya , nuna manda jäitho xi bui mbo ra Sekretaría ra Batha;

b) Ra sekretaria nuna manda jäitho xi bui mbo ra Ngungzaya General ra Desarruyo ra hyoya Hnini ra Sekretaria ra Batha.

c) Yoto ra letra, togo nuyu:

1. Ra jäi togo xi mopu ha ka nu ra Sekretaría ra Bojä;

2. Ra jäi togo xi mopu ha ka nu ra Sekretaría ra Befi;

3. Ra jäi togo xi mopu ha ka nu ra Sekretaría ra nguütate;

4. Ra jäi togo xi mopu ha ka nu ra Sekretaría ha ja ya bojö

5. Ra jäi togo xi mopu ha ka nu ra Sekretaría ra nguöthe;

6. Ra jäi togo xi mopu ha ka nu ra Sekretaría ra behña;

7. Ra jäi togo xi mopu ha ka nu ra Sekretaría ra Desarroyo Soxial;

d) Ra jäi togo xi mopu ha ka nu ra Unidad ra Informaxión, Planeaxión, ya Programa y Ebaluaxión de la Sekretaría del Campo;

e) Ra jäi togo xi mopu ha ka nu ra Koordinaxión ra Administraxión ne habu ja Bojö ra Sekretaría ra Batha;

f) Ra jäi togo xi mopu ha ka nu ha Pede, togo da nkarga de nu ya ngungzaya ra Ürganu Mbo ra kontrol ra Sekretaría ra Batha; ne|

g) Ra jäi togo xi mopu ha ka nu ra munts'a jaitho xibil ua ngunfädi ha ra nxadi.

Tota jäitho ö mbo ha nu ra munts'a jäitho da tsa da huahni n'a ra jäi, pa ge da moi ha ra luga hamu hin da tsa da muji ge nu xa gohi da dähä.

Gatho ya jäi ö mbo ha nu ra munts'a jäitho da tsa da ñäki ne da mbota, singe da muji ra jäitho togo manda ha nu ra Urganu ö mbo ra control ra Sekretaria ra Batha, da tsa da ñäki. Gatho nu ya boto xa ma da njutsi ngu da ma ra Komite, nubu da petsi ra boto xa xi ma hyagui ra nguzaya da bota pa da desisdi togo da dähä. Ra komite da petsi da tomi hñu ya zäna pa ge da tso da ñäni ne da gohi ngu xa tödi.

Ya jäitho togo bui nkargu me ka nu ra Sekretaría ra komité ma da kjuki r ahoga mata hemi ngu todi nu ya jäitho n era ngungzaya, pe meto petsi, da tomi hñu pa kasi xa da tumbani nhuersa pa da tsa da ote nu ra sesio urdinaria ne pa ra sesio extraordinarias, ko ya 24 patho pa da tumba nseki.

Meto petsi da üti ra hemi ra kumite pa da pädi no'ö te ma mupu ne ka da neki ge hä ka öpu ha nu ra sektor ha bui ya jäitho, ka nu ra nguu nxadi, ge ntüti nu te ma da petho pa da bädi no'ö te ma da yote Ko xangu ya nkohya, da rebisa nu ra aspekto técnicos xi nja ua xa medi da thandi.

Pa nu ya ütate pa nu' u da tsa da ote nu ra sesio urdinaria ne pa ra sesio extraordinarias k ama nu ra kumite da tsa da hogi, petsi da ma made ne n'a jäitho, ka da tsa mopu ne da ö mbo ha nu ra ngungzaya, ra nxunfo ya ge ra hogä behña ge xa ma da mai ha nu ra Urganu Interno de Kontrol ra Sekretaría ra Batha. ua nubu ka muji mara ya jäitho, togo da mai ua da jatho toa da ñani.

Ra jäitho togo mui nkargu ha ra Sekretaría ra komité ka da njutsi n'a mjutsa he'mi habu ka xi nt'ot'i xoye nu ra nkuerdu xi tote ne, ka da bale un ra probaxion, gatho ya jäitho ne togo mupu petsi da ntunt'aye pa da za da gohi ra za ra kumite.

9.3.2 Ka da tsa da uni

Ra uni ra komite:

- a) Petsi da thogi ra njutsa thuhu ne ra Padrun de gatho nu ya nfatsa behñä xa tuni ra Prugrama, njabu ka da kjuadi gatho nu ra kriteriu ra admixion ra kasu, no'ö xa huahni ne, ka mui nupu ka nu ra Prugrama. Ka ma da yodehu ngu ra kasu ra huahni ena ge hamu ra jäitho hin da nkumple ko no'ö xi yodi un ngunzaya ngu ya ma he'mu pa ya hinda mongua ngetho ya xa repitiua ja ra nfatsi honi pe nehë jatho togo hä honi, ngu xa nsipabi ne ka yodi ra komite pa da tumbi nseki da tsa da kutipu;
- b) Da tuni nseki da kuti ra hyoya nfatsi behñä, de nu ya jäi bi boni ua hin bi ne bi gohi ka ma da nja ra luga pa da tsa da kuti mara ha nu ra Prugrama.
- c) Da nhegi da gäi ra hyoya munts'a behñä ha nu ra Prugrama.
- d) Da nhegi da nxogi ra hyoya munts'a behñä ha nu ra Prugrama;
- e) Da ntote ra mekanismu pa da tsada gohi xa hño xoye un ra Prugrama, njabu pa da tsa da hñätsi ya befi ge mefa da tsa ha hoki ra za;
- f) Petsi da huahni xa hño togo ma da tso da moi ha ra munts'a jäitho sibil pa da representa ra hnini da bui ha ra Komite;
- g) Da üti ne da tsani ra nfistohe'mi bui mbo;
- h) Da ntote ra hñäki ha da nkuerda ua nu da huahni ra botasio togo ne da kut, ya gue ra nkuerdu xi ntote, da tsa da nfaxte mara ya jäitho, ngu xa trata da tsani ua xa nthoki mara rayo nfistofu'he'mi ge hingui neki ua hin xa yofo ha nu ra ntote Regla ra Operaxión;
- i) Da nthandi ra ntofo xi tsania ua no'ö ma da poni ha nu ra ntote Regla ra Operaxión pa da ntote xa hñone da bon ira za ra nu ne da ote ra Prugrama Soxial; ne
- j) Ra stansia ngu ra nts'utui ge tuni ra nfatsi ha nu ra ngunzaya.

10. Ra mekanika operativa

10.1 Ra uperaxion ra Prugrama

- a) Ra Sekretaría ra Batha mada yentsi ra Mata he'mi de nura Prugrama, da ntote nubu hinte da nja ra njutsa hemi habu xa yofo ya thuhu ya jäitho ua hinte xa ntote ngu xa monda;
- b) Da ntote ko ra Internet gatho ya hemi pa da tso da foti meto petsi da yote ra registru ha un ra luga ha nt'fo ge ra Sekretaría ra kampu, petsi da hä xoye nu ya he'mi tobpabi nu ra Reglas ra Operaxión, ne ngu ma ra ha nu ra mata ntofo He'mi xi ntote stansia ehekutora ne ra stansia nurmatiba N'a bes ge nu ra stansi ehekutura, da handi ne da hegi nu xi ntopi ne xa nt'ofu gatho nu ya datu ya hyoya behñä, ya hamu xa handi xoye un ya datu xa ntopi ngunzaya. Ma da boni n'a ra folio ge ko nuna bede, ma da kutu pa da tsa da nt'ofu xoye ya dato xi topi ne da tsa da nkoti.
- c) Ra stancia ehekutora ka da ma da üti ra stansia nurmatiba n'a ra hoga befi xa ntote ya jäitho togo xi yodi, ngu ra nkuerdu de nu ra kriterio ua nu ma, pa ge, ha ra kasu da tsa da kjuadi ra njutsa thuhu ha ra Prugrama:
- d) nu rä thandi ga ntetsi da nyudi te za da tote ne da yote to hängä rä mfatsi, ha njabu da bädi ge to ne da hñäntho nunä mfatsi tumabi ge ne da nyobutho ne da hñäntho rä mfatsi.
- e) Ra stansia ehekutora Xoye ya behñä xi ne to da tumbi rä mfatsi tobe ko nu ra Prugrama, ngetho hamu ya xa juadi xi ntuni ra nfatsi ra bojö ra stansia nurmatiba. ngu ena nu ya ngufatsi ya hyoya jäitho togo katabi ne hinte petsi te da zi, petsi da uni no'ö todi nu ra Regla ra Uperxion, ka da tsa da, mopu ua da tomi ngu ena ra nfistofu;

f) Ra mekanismu ne ra hemi zänä pa da zo da ndui ne da tsa da tumbi nu ra nxadi yä befi ga nte ga jäi ne ga nte ga hnini ne ge gatho te xa thoki ge da thoki da nte ga befi, ne ga thoxpuda ote nu ra hyoya nfatsa behña, ko gatho nu ra stansia nurmatiba,;

g) Ra stansia ehekutora ka ma da uni ra nseki ne ma da xikägihu tema pa ne tema zänä ka ma da ndui pa da hokihu;

h) Ra hyoya nfatsa behña ge ne da hnñäi da bädi ne da hyandi te hutsi ha rä bede rä 7.1.2 nu rä xuni ga ntofo rä c), rä d), rä e) ne rä f) ge nuya yä hmända ga thoki thandi yä kohi da nuydi rä hemi tadi nepu da nyudi ge uni ne adi nuä di nyepabi;

i) gatho to da hñäni nunä mfatsi ge xa tutuabi da nte ne da hyoka rä befi ge nu ya thandi ga kohi ge njabu xa thuxkua da njabu;

k) Ra stancia Nurmatiba da tni ra gäi gatho nu ra hyoya behña togo xa nkuti mara ya nfatsi jätho ka nu mara ya nguzaya ha nu ra bede 8.1.9.2 ra Reglas ra Uperaxión;

l) Pe nubü hä jatho ra gäi ha un ra Prugrama ha nu ra bede 8.1.9.2 ra Reglas ra Uperaxión, ra stansia ehekutora ka ma da kjuki ya jäitho togo ya hingi ne da bui mbo ra Prugrama ngethongetho ka mada yuti mara ya jäitho, ngu da manda ne da jatho ra stansia nurmatiba, xa ma da njutsa ra thuhu mara ya jäitho togo ne da yuti mbo ha nu ra nfatsa ngunzaya togo ya petsi ya pa ge xi tomi ge ka ma da umba nseki da tsa da kuti mbo ha ra programa, ge ya xa nrebisa ra stansia ehekutora ne ka xa unba nseka ra stansia nurmatiba; ra behña togo ne da kuti ka da tumbi n'a bede pa da tsa da yutu mbo ha ra Prugrama ne ka da tumbi n'a ra chi miti ra bojä, ne da bede ne thandi hängu rä bojä ja;

m) Xoye ya hyoya behña xi nfatsi petsi da mödi da mutho tobe ko nu ra Prugrama, ra stansia nurmatiba ngetho hamu ya xa juadi xi ntuni ra nfatsi ra bojö ngu ena nu ya ngufatsi ya hyoya jäitho togo katabi ne hinte petsi te da zi, petsi da uni no'ö todi ra bede 8.1.1. letra g) ua ra kaso nu rä i);

n) Ra stansia ehekutora ka da hoki ne da nkuati ra Padron xi kuti ra hyoya behña; ne Ra stansia ngu ra nts'utui ge tuni ra nfatsi ha nu ra ngunzaya.

Ra ntuni ua hamu ma da tumbabihu nubü hin da hoki xa hño ka da tsonga ne hin da tumbi ngetho xi muj ko ya ts'utui-ra elekturale ua da thogi n'a tso kusa ge ya konge'ä ya hin da tuni no uni ra Prugrama.

10.2 Mara ya nfatsi hyoya behña

Nubü da boni ua da nja ya gäi ngu ena nu xi ntote ra bede ra 8.1.9.2, ra stansi ehekutora ka da pehni ha ra stansia nurmatiba, pa da tso da nhandi, pa gatho nu' u ya baja jatho ne tota pa ntote ra ngunzaya ko ya hyoya nfatsi jäitho togo katabi ra nfatsi ne gatho un ya jäi togo xi yofo ra thuhu pa da zo da kuti ne da hoki xa hño ya hemi xi foti pa da tumbabi ra nfatsi nu'u ra Prugrama ge faxte ya jäitho muy ha ra hyoya hnini mukua ha nu ra prebia thandi ra stansia ehekutora ne ko ra nsekira stansia nurmatiba.

Ra stansia ehekutora ka da xipabi ra stansia nurmatiba de gatho un ya befi xi nthoki ka da mati ra hyoya nfatsi behña pa da tso da umbabi no'ö korrespondebida tuni. Ra thoga bojä ta tumbi hamu da yuti mbo ra Prugrama, ngu gatho no'ö ya bojö xa tumbi, ge da thandi ne da bede hängu jä rä bojä.

11. Ra ponitho

Ra Sekretaría ra Bathada tsa da ote ya dongo de nu ya konbeniu nu ra nkuerdu xi zote, pa da tsa da bui xi ntsedi ko xangu nfädi pa da za da hño xa hño ne da gohi xa xi nzotho ne ni xi n'a jäitho da dähä ngu ra mbojo ö mbo ra Prugrama.

Gatho no'ö ya jäitho togo faxte petsi da hoki xa hño gatho nu ra mekanismu pa gatho nu ya befi xi ntote da boni xa hño, ne hin da tsoni mara ya Prugrama de nu ya befi thoki ha ra hnini xi manda un ra ts'utui.

12. Ra mekanismu ra yopu jäi yo mpefi ha ra hyoya hnini ko nu ra Programa xi Konsidera ra befi qte nu ra luga ja jatho ge di kubu da mpefi Komite.

13 ntütui

13.1 Ya nemio jäi togo ntutui

Ra ntütui de nu ra Prurama da tsa da ntote ngu manda ra Nzaya, njabu da tütui ngu ra nemio jatho togo padi ra stansia nurmatiba.

Gatho un ra Regla xin ntote ka mada neki ne ma da boni ha ra Periódiko Ofixial "Gaxeta Gubernu" ne ha nu ra Sekretaría ra batha, ngu ena nu ra nfistofu ua ra xeni ntofo 18 ra manda nzaya, ge nuya da thandi ne di jabu thoho ne da usa mara jäitho pa da prumube n era ntütui de un ra Prugram, petsi da hñätsi nu'ü bui jati ka da ma ne da en ara;

" NUNA PRUGRAMA DE RA JÄITHO, HINTO DA USA RA MUN TSA NTS'UTUI. HIN DA USA MARA JÄITHO NE MARA NTSUTUA NZAYA PA HIN DA KUTI MBO RA HYOYA HNINI. TOGO DA JU NUNA NTOFO HE'MI SINGE TA TUMBI NSEKI DA GU NUNA PRUGRAMA, XIN THOKI YA GE NUBU DA NJU DA TUNBABIHU NA KASTIGU YA MANZAFU UA RA NDARO NGU MONDA NUNA NZAYA JÄITHO".

Gatho nu ra Regla ra Uperaxion xa ma da ntote gatho ya hñä n'a ratsi ra hñänfo ne mara ya hñäki de gatho un ya hnini habu tobe hñäki, ha nehë tsa da thandi rä pagina web njabu rä thuhü ga hñämfo ha rä mfuntsi ga mfatsi befi rä xeni hnini Monda ge tsa da thandi nunä thanda yabu: <https://secampo.edomex.gob.mx/inicio>

13.2 Mata he'mi xi 'yofo

Ra Mata he'mi xta hanthu da ntoste pa gatho un ya hyoya nfatsi behñä ne 2021, ra Mata he'mi ka eno ne honi ra jaito togo da yofo ra thuhupa da tsa da kuti ha nu ra Prugrama nubu hin xa mpunta mara ladu ua hin da kumple nu meta, ge nehë da thandi ne da fädi hängu ma bojä ja ne ra pede ra fiskal ge petsi da ntote pa da bui mbo. njabu ngu ma mara ya Mata he'mi k ama da hoki ne **ge nehë** mada yentsi ra Sekretaría ra Batha, ha da poni ha ra tile habu da determina te da qte ra stansi nurmatiba.

14. Ra thogi

Ra Sekretaría ra Batha, petsi da hä xoye nu ra befi xi njutsi mbo ra Prugrama da bui xa hñö ngu manda ra Nts'utui jäi ra Transparenxia ne Axeso ra Informaxión de ra jäitho mui ha ra hnini Mengu Ha ra xeni hnini me Monda n era tähnini, ngu xta handihu da bui ra za gatho nu ya datu de ra thuhu xi yote.

15. Ya nteni

Ra stansia ehekutora ka da xipabi gatho nu ya befi xi nthoki ka da mati ra hyoya nfatsi behñä pa da tso da umbabi no'ö korrespondebi de nu ra Prugrama, Petsi da yote gatho ra nforme xi ntote ra stansia.

16 Hanja xa boni

16.1 Hanja xa boni po nthi

Hanja xa boni po nthi pa da bon ira za(da bui honda n'a, xa nzatho, ra rede, xi thoki xa hño, ra konsistenxia, da bui xta xa xi chala n era zo), da hñätsi ra CIEPS, da tsa da bui ra za ne da hoki xa za ra Prugrama, ge gatho nuya xa thäki pädi ne handi rä hmända ga tsutbi.

16.2 Da tun ira resultado hamu ya xa uadi

Ra Sekretaría ra Batha da tuni ra resultado ua ra informe tota jeya ra CIEPS ha nu xa thogi ra zänä ha da nkoti ra fiscal, ngu da yentsi ra Prugrma.

17. Njutsa thuhu, ne gatho tejanu,

Njutsa thuhu, ne gatho tejanu de nu ra PrUgrama ma da hñotsi ra ngunzaya ra Urgano Superior ra Fiskalizaxión Me Monda, ra Sekretaría ra kontraloría ra nts'utua jäitho ra Mengu Monda ne Urgano Interno ra kontrol ra Sekretaría Kampu, xi nkuati ha nu ra mekanismu xi nkati p da tsa da tumbi nu ra nfaxte gatho ya hyoya nfatsi behñä togo ma da tumbabi n'a nfatsi.

18. Nubu hingi gustabi da foti ka fodi

Jatho ra ya jäitho ge hingi bui konforme, ge pa ka ngunza da nkeha ngetho nandi hingi tsu ra nfatsi tumbabi ra Prugrama nandi qtese ra befi ha ra nguu ua ha ra hnini ngetho nupu xa xu hyoya hinto ja befi ne hinte ja te da tsi, xoye ya jäitho mupu;

a) **Ngu xa nt'ot'i;** Ha ra Nguu ra Nzaya ra Inestigaxio ra Sekretaria ra Kontraloría ra Ntsutui ua Mengu Monda, bi mati ra yoho ngu ta manguu xi mupu ra Ab. Primero ra Mayu 1731, njoti Robert Bosch, Kolonia Zona Industrial, C.P. 50071, Toluca, Mengo Monda.

b) **Ra Sentru ra Atención Telefónica** ra Ntsutui jäitho ra Xeni Hnini Mengu Monda (CATGEM) ra 800 6 96 96 96 pa ra ö mbo interior ra Republika, ya 24 hura ra pania n era pa , ya 365 ra pa ra jeya. Nubu gi matho, ua gi yofo, ua da tiende ko ya ñasgu; ha nu ra nguu nzaya ra Urganu Interno ha ra Kontrol ha ra Sekretaria ra Batha, ko Konjunto SEDAGRO S/N, Rancho San Lorenzo Metepec, México, C.P. 52140. Ñasgu 722 2 75 64 17; 722 2 75 64 00 extenxione 5535 ne 5536.

c) **Habu gi tini ra:** Mehna yabu: oic.secampo@secogem.gob.mx

d) **Ha ra luga :** www.secogem.gob.mx/sam

e) **Ñu ra nthoki mubil** pa ya hoga ñasgu; k ama gi gäi ha ra luga “Denuncia EDOMÉX”, xi nkarga ko ya Sekretaría ra kontraloría ra Ntsutui ra Mengu Monda. NTHOGIMETO.

TRANSITORIOS

NYOHO. Nuna nkuerdu ka da yuti hamu ar hyaxo ya da bui xa hño ne ka da publika ha ra Periódiko Ofixial “Gaseta ra Ntsutui” ne ka da bu xi xotho sta ge hin da hoki xa hño un' u ra Prugrama ya ge honda ö pädi te mpa da boni.

NHÑU. Bi thäki nu yä thandi xa mä ge nehë bi thoki ga ntsutbi nunä kofi xa thoki ngu rä thandi rä hmuntsi bi thogi'ä.

NGOHO. Xoye nu ya duda petho ua da surhe hamu ga hechahu da ndui nu ra nkuerdo bi gohi ua da tsa da ñäni ra Prugrama mbo ra stansia nurmatiba.

NKUT'A. Gatho nu ra nfatsi xi tuni ra Prugrama da tsa da ntote ngu da ja luga nu ya jäitho ya ge nandi hingi tsa.

GOBIERNO DEL
ESTADO DE MÉXICO

